

ROTTERDAMSCH E COURANT.

De Abonnementsprijs is f 24 's jaars of f 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nummers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . . f 1.—
Iedere regel meer 0.20
Andere Advertentien per regel 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cent voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

De stemming der Tweede Kamer.

Na eene discussie van veertien dagen heeft de Tweede Kamer der Staten-Generaal het spoorweg-ontwerp met hare goedkeuring bekrachtigd. Het oogenblik, waarop men tot stemmen overging, had iets buitengewoon ernstigs. De zaak die het gold was van onberekenbaren invloed op de welvaart en de toekomst van Nederland: sedert jaren had de Volksvertegenwoordiging niet te beslissen gehad over een onderwerp dat zoozeer als dit de algemeene aandacht en de bij wijlen hartstogtelijke belangstelling van geheel het Nederlandsche volk had opgewekt. Het denkend zoowel als het meer uitsluitend handelend deel der natie; de bloeiende en volkrijke zoowel als de nog minder ontwikkelde streken des rijks: koop-handel en nijverheid zoowel als landbouw; de politieke partijen eindelijk van allerlei kleuren rigting — alles zonder onderscheid nam in de behandeling en beslissing dezer quaestie waarachtig deel; een verschijnsel, dat zich in die mate bij ons te lande slechts zelden voordoeft.

Met 39 tegen 32 stemmen heeft de Tweede Kamer het spoorweg-ontwerp goedgekeurd. Dat de meerderheid, waarbij in deze zaak een besluit, in welken zin het ook luidde, zou worden genomen, gering zou zijn, was te voorzien. De strijd is warm geweest; van beide zijden is met kracht, meestal ook met gematigdheid, gestreden. En waarlijk, men heeft gelegenheid genoeg gehad om van weerskanten het vóór en tegen te doen wikkelen en wegen: meer dan twee honderd bladzijden van het Bijblad zijn dáár om het te bewijzen. Onder zulke omstandigheden kan men waarlijk niet beweren, dat de discussie is gesmoord. Tot het einde toe is zij met de meeste ruimte en vrijheid gevoerd; en toen eindelijk het gewichtig oogenblik der eindbeslissing dáár was, toen mag men veronderstellen dat de overtuiging die elk lid in de door hem uitgebrachte stem neerlegde, de vrucht was van rijpe en gezette overweging.

Wij behoeven niet te verklaren, dat wij ons over den adooop der stemming verheugen. Onze vreugde is van kalmen aard, gelijk wij ook den spoorwegstrijd, voor zoover wij daaraan deel namen, op kalme wijze hebben gestreden. Wij hebben voorgestaan wat wij regt en billijk achtten; wij hebben ieders gemoedelijke overtuiging geëerbiedigd; en alleen dáár werden onze vormen harder, waar wij te doen hadden met tastbare onjuistheden en onwaarheden, die men van de andere zijde met een evenmin te loochenen als te regtvaardigen doel vooropzette, of wel met een bestrijding die, van de zwakheid van het wezen harer zaak overtuigd, kracht en beteekenis zocht te verkrijgen door het voeren van dreigementen of door het met cursieve letters drukken van groote woorden als stelselloosheid, verkisting, enz.

Kalm, gelijk thans onze vreugde is, zou ook onze teleurstelling geweest zijn, indien het besluit der Tweede Kamer in tegenovergestelden zin had geluid. Wanneer eens de Volksvertegenwoordiging haar gevoel heeft uitgesproken, dan immers verandert de algemeene strijd van karakter. en ook van doel; dan kan het besluit, door die Vertegenwoordiging des Volks genomen, aanspraak maken op eerbiediging, waar het een zaak als deze geldt. Die eerbiediging zijn wij haar verschuldigd in het belang van de waardigheid en de kracht onzer Staatsinstellingen en in het belang van onze eendragt, waarin onze sterkte ligt; in het belang van geheel het Vaderland-zelf. En omdat wij van dat een en ander innig overtuigd zijn, zou het laatste woord, door de Tweede Kamer gesproken in een zaak als deze, die reeds te lang verwijdering, verbroekeling van krachten en jalouzy onder ons gezaaid heeft, bij ons althans ontzag en eerbiediging gevonden hebben, welk gevoel daardoor ook zegepraalde.

En omdat wij ons bewust zijn, dat wij zoo zouden gehandeld hebben, en de taal der gematigdheid, niet die van den blinden onwil zouden hebben gesproken, hebben wij de vrijheid en den moed, onzen tegenstanders toe te roepen: blaast het twistvuur, dat zoo lang reeds brandde, niet langer aan. Gij hebt gemeend, het thans door een tak der Vertegenwoordiging aangenomen ontwerp met al uwe krachten te moeten bestrijden; uwe pogingen, die tot hertoe meegewerkt hebben om licht te verspreiden en een wel overwogen beslissing in het leven te roepen, worden

thans alleen doelloos en schadelijk: doelloos, nu de zaak in staat van wijzen is, schadelijk, nu de reeds zoo donkere bladzijde onzer geschiedenis die van tweedragt spreekt, daardoor slechts nog donkerder en droeviger zou worden. Genoeg gestreden: genoeg hartstogten opgewekt: hartstogten, die de Hemel geve dat spoedig geheel weer te slapen worden gelegd! Genoeg wapens gehaald uit het reeds zou oude, maar toch nog zoo wel voorziene arsenaal van gewestelijke en plaatselijke jalousien. Die wapens weggeborgen, en moge de roest ze onbruikbaar maken! En die betere, die edeler krachten, ook door u in deze zaak getoond — van nu af aan op nieuw ze aangewend ten beste van het vaderland, door ze aan die talrijke onderwerpen te wijden die onze eendragtige samenwerking zoo zeer verdienen en behoeven!

Maar — hooren wij ons toeroepen — gij vergeet, dat de strijd nog niet is volstreden: dat de Eerste Kamer nog haar oordeel niet heeft uitgesproken, dat het ontwerp nog geen gepromulgeerde wet is. Wij vergeten dat niet: wij weten dat de Eerste Kamer een afkeurend votum kan uitbrengen; en in dat geval, hetgeen wij in het belang van ons vaderland, zooals wij het begrijpen, vurig wenschen dat niet moge plaats vinden — in dat onverhoopte geval zal men ons toekomstig gedrag kunnen toetsen aan onze hierboven ten opzichte van anderen uitgesproken wenschen. De Eerste Kamer heeft haar beslissing nog te geven; maar de indruk der stemming, in welken zin ook luidende, kan niet opwegen tegen dien, na zoo veel wachtens en spreken bij alle partijen tweeggebracht door de stemming der Tweede Kamer. Daarom hebben wij, terwijl we met onze landgenooten ons nog onder dien levendigen indruk van de eerste stem onzer Vertegenwoordiging bevinden, megedeeld welke gewaarwordingen thans ons bezielen, en welke wij wenschten dat het deel waren van hen, die het spoorweg-ontwerp door de Tweede Kamer niet hadden willen zien bekrachtigd.

BUITENLAND.

LONDEN den 21 November.

De secretaris van Staat voor oorlog, sir Sidney Herbert, die een paar dagen bij het Hof te Windsor doorbragt, verklaarde bij zijne terugkomst dat hij aldaar voor het eerst in zeer geruimen tijd zeven uren achtereen geslapen had, naardien hij zich gedurende de laatste weken dagelijks hoogstens vijf uren nachtrust had kunnen gunnen, zoozeer is hij met werkzaamheden overladen. Bij de hervormingen in het leger, die een groot deel dezer werkzaamheden uitmaken, staat de Hertog van Cambridge hem ijverig ter zijde. De toerusting worden overigens op eene zoo groote schaal gemaakt alsof een oorlog na op handen ware, ofschoon de algemeene vrees voor een Franschen inval geweken is en men met eent nationale trots de Punch heeft toegejuicht, toen dat blad deze dagen den Engelschen leeuw voorstelde, met minachting nederblikkende op een houten hondje des buurmans, dat hem scheen aan te blaffen. De toon der dagbladen is over het algemeen zoo oorlogszuchtig, dat men zich niet verwonderen kan zelfs het Court Journal het in staat van verdediging stellen van Brighton te hooren aanraden. Hierbij komt dat de Parijzer correspondent van de Morning Herald, anders geen vriend van de Times, erkent dat laatstgenoemd blad in zijne verontrustende artikelen de waarheid, misschien nog niet eens de volle waarheid spreekt. Een nieuw bewijs van de vijandelijke gezindheid der Fransche Regering jegens Engeland ziet die correspondent in het plan om de haven van Fécamp in eene militaire haven te herscheppen en aldaar een arsenaal te vestigen, naardien de ligging dier plaats bij uitzondering geschikt is om Portsmouth en de havens van Hampshire en Sussex in het oog te houden.

Te Stockton wordt de grootste tot hertoe bekende rivierstoomboot gebouwd, die voor het vervoer van troepen langs de rivieren in Indië bestemd is en, bij eene lengte van 375 eene breedte van 46 Engelsche voeten, met eene machine van 200 paardenkrachten, hebben zal, terwijl zij niet meer dan 2 voeten diepgang hebben moet. Ruim 800 man zullen in deze stoomboot geborgen kunnen worden.

Eene door de Israëlieten alhier geopende inschrijving voor hunne uit Tanger naar Gibraltar gevulde geloofsgenooten heeft bereids meer dan £ 1500 opgebracht. Die vlugtelingen worden door den Gouverneur der genoemde vesting zeer menschlievend behandeld, maar zullen daar op den duur niet kunnen blijven.

Volgens berigten uit Aden, loopende tot den 9 dezer, en van Calcutta tot den 22 oktober, hadden slechts 50 van de 1000 soldaten, die te Calcutta waren ontslagen, er in toegestemd om op nieuw dienst te nemen ten einde deel uit te maken van de Chinese expedie. Nieuwe voordeelen zijn daarop aan de soldaten toegezegd, die zich wilden verbinden.

De Morning Post deelt den inhoud mede van een onlangs te Parijs gesloten verdrag tusschen den Spaanschen gezant en den heer Almonde, vertegenwoordiger van Mexico voor den generaal Miramon. Daarbij werden al de verdragen tusschen Mexico en Spanje bekrachtigd. Al de te Guerauvaca en elders

bedreven misdaden zullen gestraft worden. Geldelijke schadelessingen zullen worden toegestaan voor de schaden en verliezen, door het publiek en bijzondere personen ten gevolge dier misdaden en van het door Mexico niet vervullen der vroeger bepaalde voorwaarden geleden. De wederzijdsche Regeringen zullen zich op den Keizer der Franschen en de Koningin van Engeland beroepen, bij alle tusschen de onderhandelaren bestaande geschillen over de schadelessing en financiële schikkingen.

PARIS den 21 November.

(Particuliere Correspondentie.)

Hetgeen gisteren volgens de taal van la Patrie en het algemeen verspreide gerucht was te voorzien, ten aanzien van het regentschap van den heer Buoncompagni, bevestigd zich heden volkomen. De heer Buoncompagni vertrekt naar Midden-Italië en het protest van den heer Ricasoli, eerste Minister van Toskane, waarvan hier met opzet zoo veel beweging is gemaakt, zal weldra blijken of eene geheel persoonlijke zaak, of eene omstandigheid van ondergeschikt belang te zijn. Wanneer Frankrijk in het feit van het regentschap berust, dan is dit toch zeker onder voorwaarde dat het slechts een voorloopig karakter zal dragen, en dan is het tevens eene concessie, die gedaan wordt in het belang van de orde. Toch blijft de quaestie: is het een terugtreden of is het een gevolg van de handigheid der Fransche politiek? Zij is moeilijk uit te maken. Is er toch wel iets te begrijpen van die goocheltoeren, van dat spel eener dubbele politiek, die zich openbaart in tegenstrijdige handelingen? Maar kan het ook wel anders in een Land waar slechts éene gedachte geldt, alles overheerscht en zich van elk initiatief meester maakt? Ons blijft niets anders dan de hoop van later meer licht te zullen ontvangen.

Ik sprak daar van een mogelijk terugtreden; zie hier een terugtreden dat wel zeer zeker is. De vijandige taal der regeringsorganen tegen Engeland is bekend; de heer de Persigny heeft op de gevaren dier polemiek gewezen. Gisteren gaf de Times de analyse van eene circulaire, die door den heer Billault aan de prefecten zou gezonden zijn, waarbij hun wordt aanbevolen om te zorgen dat de provinciale bladen geene hatelijke aanvallen tegen Engeland rigten. Hier in de bureaux van het Ministerie van binnenlandsche zaken weet men niets van zulk eene circulaire en ontkent men dat zij bestaat. Maar het kan zeer goed zijn dat zij onmiddellijk uit het Kabinet des Keizers voortgekomen en confidentieel aan de prefecten gerigt is. Eenig bewijs daarvoor levert de Patrie heden avond in een artikel van zijn hoofdredacteur, waarin deze uitdrukkelijk verklaart dat hij, wanneer hij den Times en den Morning Post bestrijdt, er nooit aan denkt Engeland aan te vallen en alleen Frankrijk en zijne Regering wil verdedigen tegen de beschuldigingen en beledigingen van sommige Engelsche organen. Zooveel is zeker dat de Regering voor het oogenblik het stilzwijgen oplegt ten aanzien van Engeland.

La Guienne, een legitimistisch blad van Bordeaux, dat den gewaanden brief van Victor Emmanuel uit l'Ami de la Religion heeft overgenomen, is mede in beslag genomen en naar de regtbank verwezen.

De generaal Garibaldi is te Nizza aangekomen en heeft aldaar de navolgende proclamatie uitgevaardigd:

„ Aan de Italianen !

„ Daar ik de vrijheid van handelen, die onafscheidelijk is van mijn rang in het leger van Midden-Italië, — eene vrijheid, waarvan ik altijd gebruik heb gemaakt om het doel te bereiken, waarnaar ieder goed Italiaan moet streven, — onophoudelijk vind geketend door listen en ijdele uitvlugten, verwijder ik mij uit de militaire dienst.

„ Den dag waarop Victor Emmanuel op nieuw zijne soldaten ten strijde zal roepen voor de bevrijding des Vaderlands, zal ik aan de zijde mijner dappere wapenbroeders een wapen en eene post, welke dan ook, terugvinden.

„ De ellendige en arglistige politiek, die voor het oogenblik den statigen gang van onze zaken verstoort, moet ons de overtuiging schenken dat wij ons meer dan ooit behooren aan te sluiten rondom den dapperen en edelen soldaat der onafhankelijkheid, die niet in staat is het verheven en edelmoedig doel op te geven dat hij zich had voorgesteld: meer dan ooit moet men het goud en het ijzer gereed maken om ieder, die het wilde beproeven ons weder in onze vroegere ellende te storten, naar behooren te ontvangen.

— Gisteren morgen hebben de Ministers zich wederom naar Compiegne begeven ter bijwoning van een ministerraad, onder het voorzitterschap des Keizers.

— De markies de Moustier, nieuw benoemd gezant te Weenen, is te Parijs aangekomen en vertrekt morgen naar Compiegne, waarheen ook de heeren van Kisseleff en Pourtalès zich morgen zullen begeven. De Grootvorstin Maria van Rusland wordt eveneens eerstdaags te Compiegne verwacht.

— De brieven ter uitnodiging tot het Congres zullen door de Regeringen van Frankrijk en Oostenrijk worden gezonden: die van laatstgenoemde Mogendheid zullen door Prins Metternich uit Parijs worden afgezonden.

— Op aandrang der zijdehandelaren en tevens ten gevolge der meening dat het openstellen van de Chinese havens en de financiële hervormingen in Indië den Franschen handel in het verre Oosten aanzienlijk zullen doen toenemen, heeft de Regering zich gunstig betoond voor een plan tot daartelling eener maandelijksche stoombootgemeenschap tusschen Frankrijk en Indië en China, langs den weg der Roode Zee, met eene zijlinie naar het eiland Bourbon. Zelfs heeft zij eene commissie benoemd, uit voornam ambtenaren en handelaars zamengesteld, om dat plan te onder-

zoeken, en moet zich tot het verleen een zeer aanzienlijke bijdrage aan zoodanige maatschappij bereid hebben verklaard die de genoemde gemeenschap zou willen daartellen. Mogt eene maatschappij van dien aard zich werkelijk vestigen, de doorgraving van het Suez Kanaal zou daardoor des te noodzakelijker worden. Hierbij moet echter niet uit het oog verloren worden dat wij in Frankrijk veel over stoomvaart-gemeenschap spreken, maar zonder in dat opzigt iets van belang uit te rigten.

— L'Univers is geenszins tevreden met het artikel in den Constitutionnel, waarvan de hoofdtekking gisteren per telegraaf werd medegedeeld. Het Katholieke blad meent dat de Constitutionnel niets anders dan zijn particulier gevoelen heeft uitgedrukt, — een gevoel dat sinds drie dagen merklijk veranderd is. Toen werd van de in de plaats stelling van den heer Buoncompagni gezegd dat zij, zonder de voordeelen op te leveren van het regentschap van den Prins van Carignan, er al het on gepaste van had. Thans, zegt l'Univers, beweert le Constitutionnel dat die maatregel al de voordeelen oplevert zonder het on gepaste te hebben. De reden, door le Constitutionnel opgegeven, van het ontslag van Garibaldi, is, volgens l'Univers, onvoldoende en de redenering van het blad zal niemand overtuigen.

L'Univers van zijne zijde ziet in dat ontslag slechts een spel. Garibaldi kan elk oogenblik weder op het toneel geroepen worden en wel, even als de heer Buoncompagni, onder het voorwendsel van de orde te moeten handhaven.

Ten slotte herinnert l'Univers aan hetgeen in de „revolutionnaire” vergaderingen van Midden-Italië is geschied en aan de officiële woorden te Turijn gesproken, om te betoogen dat een regentschap van Piemont uitgaande, niet slechts een stap tot de aanhechting, maar de aanhechting zelve is. Niemand zal willen beweren dat door zulk een regentschap van eenige maanden niets geprejudicieerd zou worden.

— Men kent hier den inhoud der dépêche, den 15 dezer door de Sardijnische Regering aan hare diplomatieke agenten afgezonden en op de zaak van het Regentschap in Midden-Italië betrekkelijk. Het besluit der nationale vergaderingen tot het aanbieden van dat Regentschap aan den Prins van Carignan, was, wordt daarin gezegd, met dezelfde kalmte en eenparigheid als vroeger dat wegens de aanhechting genomen, en zonder dat des Konings Regering daarvan vooraf kennis droeg. Ofschoon de Koning het zijnen eersten pligt had kunnen achten daaraan gevolg te geven, heeft hij echter, met het vooruitzicht op een Congres, een bewijs van tegemoetkoming aan de Europeesche Kabinetten willen geven, door zich van elke beslissing te onthouden die hunne volle vrijheid van onderzoek en beraadslaging kon schijnen te belemmeren. Overeenkomstig des Konings bedoelingen heeft de Prins van Carignan, in weerwil zijner geneegenheid voor die bevolkingen, gemeend het hem aangeboden regentschap niet te moeten aannemen. Nogtans was het den Koning en den Prins onmogelijk, die landen niet, zoo veel in hun vermogen was, voor rustversterking te behoeden, weshalve de Prins gemeend heeft den ridder Buoncompagni te moeten aanwijzen om het regentschap over die provincien op zich te nemen, tot dat het vereenigd Europa de stelling daarvan zal geregeld hebben, door welk bewijs van welwillende bezorgdheid de Koning vertrouwt dat de gemoederen gerust gesteld zullen worden. In ééne hand vereenigd zal het gezag werkzamer en krachtiger zijn en de factien in toom houden die het algemeen ongeduld zouden willen misbruiken om de bevolking en het leger tot onberaden en gevaarlijke stappen aan te sporen. Het is derhalve een waarborg voor de veiligheid van Italië en de rust van Europa, terwijl het Congres over de daaraan opgedragen vraagstukken beraadslaagt.

De Sardijnische Regering ontveinsde het echter niet dat deze maatregel niet voldoende geruststellend zou zijn, zoo hij te langdurig wezen moest. Het is derhalve dringend noodzakelijk dat het Congres zich zoo spoedig mogelijk vereenige, om een besluit te nemen dat aan de behoeften en wenschen der bevolkingen beantwoordt en de nationale onafhankelijkheid van Italië waarborgt, zonder welke voor dat Land slechts nieuwe rampen, voor Europa ongerustheid en strijd te verwachten zijn. De dépêche besluit dus met het verzoek den inhoud daarvan aan de Regeringen bij welke zij geaccrediteerd zijn mede te deelen en op de spoedige bijeenkomst van het Congres aan te dringen.

— L'Opinion deelt eene daggorde mede, door den generaal Fanti aan het leger van Midden-Italië gerigt, waarbij hij het leger aanspoort om eene vaste, kalme en beredeneerde houding te bewaren. Het leger van Midden-Italië zal eerstdaags 46.000 man sterk zijn, waarvan 22.000 man uit Toskane, 12.000 uit de Romagna en 12.000 uit Modena en Parma.

— Koning Victor Emmanuel heeft een besluit geteekend, waarbij 40 miljoen wordt toegestaan om onmiddellijk te kunnen aanvangen met het aanleggen van verdedigingswerken te Lonato, Pizzighetto, Cremona en Pavia.

— De Spaansche Regering heeft te Marseille en in andere Fransche zeehavens een aantal stoom- en zeilschepen voor hare expeditie tegen Marokko afgehuurd, en moet voor sommige stoomschepen zelfs den buitengemeen hoogen prijs van 72.000 francs maandelijks willen betalen.

KEULEN den 21 November.

De vermindering des Oostenrijkschen legers, die met de kavalerie aanving, wordt nu ook tot de overige wapenen uitgestrekt, terwijl de Keizer bevolen heeft de werkzaamheden zoo veel mogelijk te bespoedigen.

Ook te Weenen wordt het bijeenkomen van een Congres niet langer betwijfeld, nu men onderling

overeenkomen schijnt te zijn dat het een zuiver adviserend karakter hebben zal. Intusschen houdt men het er ook in die hoofdstad voor dat de zaken in Italië eene gedurig meer dreigende houding aannemen, naardien de ontrooende Vorsten zich niet eene tegenomwenteling vleijen. terwijl anderzijds verzekerd wordt dat Frankrijk in geen geval ter hunner gunste tusschenbeide treden of eene zoedlanige tusschenkomst eener andere Mogendheid dulden zal. De vestiging van een nieuw Napoleonisch Koninkrijk in Italië ligt, naar men te Weenen onderrigt wil zijn, in het plan des Keizers, maar Engeland, Pruisen en Rusland zouden daarin wel bezwaarlijk toestemmen.

Keizer Napoleon is thans de groote man bij de Oostenrijksche bladen. De Ost Deutsche Post onder anderen ziet in de regentschaps-questie in Centraal Italië vooral een kampstrijd tusschen Frankrijk en Engeland, en beschuldigt de Regering van laatsgenoemd Land dat zij, door allerlei kuiperijen bij Koning Victor Emmanuel aan te wenden, daar maaijen wil waar Frankrijk een half miljoen francs en vijftigduizend soldaten gezaaid heeft. Maar Napoleon is de man niet om zich door twee bejaarde Whig-ministers om den tuin te laten leiden en zal Englands aanzien en invloed in Italië volkomen te schande maken.

BRUSSEL den 22 November.
De feestelijke viering van het vijf en twintigjarig bestaan der vrije Universiteit is v. l. zondag avond besloten met een banket, door den Raad van administratie aangeboden aan de provinciale en gemeentelijke autoriteiten, het korps professoren, de oud-studenten en andere genoodigden. Het heeft ook bij die gelegenheid niet ontbroken aan toespraken vol geestdrift en liefde voor de instelling. Door den heer Verhaeghe is het eerste een dronk ingesteld op Koning Leopold, den trouwen wachter voor de vrijheden des Lands. Daarna is het woord gevoerd door professor Maynz, den heer Liechts, gouverneur der provincie Brabant, den heer van Humbeek, president der vereeniging van oud-studenten, en door den heer van Schoor, lid van den Senaat voor Brussel. Vervolgens is eene deputatie uit het studentenkorps, dat in een ander lokaal aan een banket vereenigd was, de hulde van dat korps konnen brengen aan de hier vereenigde gasten, welke beleefdheid door het wederkeurig afzenden van eene deputatie werd beantwoord. Algemeen wordt de goede afloop der feesten en de uitmuntende geest, welke daarbij heeft geheerscht, geroemd.

Per Telegraaf.

LONDEN den 22 November.
De Morning Post en de Times bevatten heden meer geruststellende artikelen betreffende de verhouding tusschen Frankrijk en Engeland. Eerstgemeld blad verzekert dat de formele uitnodiging tot het Congres eerst zal geschieden, wanneer de grondslagen daarvan definitief zijn vastgesteld.

De Koninklijke familie en hare Pruisische gasten zullen den 5 december naar Osborne vertrekken en den 24sten terugkeeren.

(Tweede dépêche.)
Het Nederlandsch schroefstoomschip Citadel van Antwerpen, commandant kapitein-luitenant ter zee G. P. J. Mossel, van het Nieuwe Diep naar Oost-Indië bestemd, dat in Duins met schade was binnengelopen, zal te Sheerness gerepareerd worden.

PARIS den 22 November.
De Moniteur deelt mede dat de gevolmagtigden van Frankrijk, Oostenrijk en Sardinië gisteren te Zurich de ratificaties hebben uitgewisseld van de tractaten die den 10 dezer aldaar zijn geteekend.

(Tweede dépêche.)
Men verzekert dat Frankrijk en Engeland het eens zijn geworden ten aanzien van de grondslagen van het Congres, waarvan de bijeenroeping nu binnen weinige dagen kan te gemeet gezien worden.

Frankrijk 3 pc. slotkoers 69. 95.
MARSEILLE den 21 November.
De generaal de Martimpuy wordt heden op zijne doorreis naar Parijs hier verwacht. Zijne laatste den 10 dezer uit Ouchda gedagteekende proclamatie zegt dat die stad genooddaakt is geworden wel verdiende straffen voor eene geldsom af te koopen, en dat de Kaid in hechtenis is genomen en naar Tanger vervoerd. De schatkist en alles wat aan de Marokkaansche Regering toebehoorde, met welke Frankrijk in vrede verkeert, is geëerbiedigd geworden. Het observatie-korps van den generaal de Ligny blijft op de grenzen. De proclamatie voegt er bij, hoe de ziekte het effectief des legers met een vijfde vermindert heeft, maar dat de morele kracht van den soldaat bewonderenswaardig en de krijgstuik ongestoord is. Ten slotte belooft de generaal verslag van alle gedaane diensten te zullen geven, en verzoekt den Minister de daardoor verdiende belooningen aan te vragen.

TURIJN den 22 November.
Men verzekert dat de markies de Villamarina, gezant van Sardinië te Parijs, zal worden benoemd tot gouverneur van Milaan en te Parijs worden vervangen door den ridder Desambrois.

BOLOGNA den 22 November.
Heden heeft het tweede regement den eed van trouw aan den Koning afgelegd, bij welke gelegenheid het onder het gejuich des volks een vaandel ontving. De houding der troepen was zoo goed, dat zij de Sardiniësen evenaren.

DRESDEN den 21 November.
Het Journal de Dresde bevestigt, wat ook uit Munchen gemeld is, dat overmorgen te Wurzburg eene Conferentie der Ministers van de Duitse Midden- en kleinere Staten gehouden wordt, om zich over de regeling van verschillende den Bond betreffende vraagstukken te verstaan. Het aantal der te behandelen punten zou zeven bedragen, en het Bondsgerigt, de militaire Bondsconstitutie en de Keur-Hessische Staatsregeling zouden daartoe behooren. Oostenrijk en Pruisen zijn van dit voornemen verwittigd, en volgens sommigen zal een Oostenrijksch diplomaat deel aan de beraadslagingen nemen.

WURZBURG den 22 November.
Tot gisteren zijn hier aangekomen vertegenwoordigers van Beieren, Wurtemberg, Darmstadt, Nassau en Schwerin, om aan de conferentie deel te nemen.

KARLSRUHE den 22 November.
De Groothertog heeft in zijne rede bij de opening van den Landdag gewag gemaakt van het voorstel nopens het Bondsgerigtshof. Ook kondigde hij aan, dat aan de Vergadering mededeeling zou worden gedaan van het onlangs gesloten Concordaat.

KOPENHAGEN den 22 November.
Nadat een Ministerraad had plaats gehad, heeft de Voorzitter van den Ministerraad den Koning het ontslag van het geheele Ministerie aangeboden.

De heer Kottwich is daarop bij Z. M. ontboden. MADRID den 21 November.
De generaal Echague gaat steeds voort met Ceuta te versterken. De inscheping van de eerste divisie van het expeditie-korps is afgeloopen en men is thans bezig de tweede divisie in te schepen. Door

het stormachtige weder wordt het vervoer van het oorlogs-materieel zeer belemmerd. Men is druk bezig de nieuwe bataillons in de Baskische provincien te organiseren.

LONDEN den 22 November.
KOFFIJ in de betere soorten hooger. — THEE flauw en in velling lager verkocht. — SUIKER vast. — RIJST stil. — IJzer 5/6. — OLIE. Raap- 37, Lijn 28, Palm 46/9. — TALK in loco 59, op levering 58/6 a 58.

LIVERPOOL den 22 November.
KATOKS. Heden werden afgedaan 5000 b. tot onveranderde prijzen.

BERLIJN den 22 November.
ROGGE per Nov./Dec. 46 3/4 th.; per Voorjaar 46 3/4 th. — OLIE per Nov./Dec. 10 1/2 th.; per Voorjaar 11 1/2 th.

ANTWERPEN den 22 November.
KOFFIJ en SUIKER vast. — GRANEN. Tarwe f 13 1/4. Rogge f 8 3/4.

MADRID den 21 November.
Spanje 1 3/4 pc. 33.90; dito 3 pc. 44.

PARIS den 22 November.
Frankrijk 3 pc. 69.95; dito 4 1/2 pc. 95.50. Credit Mob. 777. Spanje 1 3/4 pc. 33; dito 3 pc. 43 1/2.

LONDEN den 22 November.
De 3 pc. Geconsolid. 96 1/2 a 3/4. Rusland 4 1/2 pc. 99 1/2. Spanje 1 3/4 pc. 33 1/4 a 3/4. Dito buitenl. 3 pc. 44 1/4 a 45 1/4. Mexico 3 pc. 22 1/4 a 3/4. Venezuela 4 1/2 pc. 27 3/4 a 28 1/4; dito Citg. 14 a 1 1/2. Illinois Shares 5 1/2 a 59; dito Bonds 7 pc. 75 a 77.

WEENEN den 22 November.
Nationale Metalliek 5 pc. 77.60. Metalliek 5 pc. 71.50. Wissel Londen f 124.75.

FRANKFORT den 22 November.
Metalliek 5 pc. 55 1/4; dito Nationale 5 pc. 59 3/4. Spanje 1 3/4 pc. 31 1/2; dito 3 pc. 41 3/4.

ANTWERPEN den 22 November.
Spanje 1 3/4 pc. 32 1/4; dito Binnenl. 3 pc. 43. Metall. 5 pc. 56 3/4; dito Nation. 5 pc. 60 3/4.

BINNENLAND.

's GRAVENHAGE den 22 November.
H. K. H. Prinses Marianne wordt in het begin der volgende maand van H.D. buitenlandsche reis op het verblijf *Rusthof* terugverwachtd.

— De Graaf van Linsingen, minister van Hannover alhier, is van zijne buitenlandsche reis in deze residentie teruggekeerd.

— In deze residentie is aangekomen de bekende gravin Spaumer, die in 1848 den Paus bij zijne vlugt uit Rome krachtig behulpzaam was. Zij is de echtgenoot van den Oostenrijkschen generaal van dien naam en is afgestapt in het hôtel de l'Europe.

— In het kerkgebouw van H. Willebrordus in de Lombardstraat is ter gelegenheid van den feestdag van heden een mis van Haydn uitgevoerd, voor mannenkorps met orgelbegeleiding.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft bij arrest van heden vernietigd een vonnis der Arrondissements-Regtbank te Breda en een arrest van het Hof in Noordbrabant, waarbij F. Key, wed. G. van Roozendaal, is vrijgesproken van de aanklagte van bedriegelijke oplichting, en ten principale regt doende, haar aan dat wanbedrijf schuldig verklaard en veroordeeld tot 1 jaar gevangenisstraf, geldboete van f 50 en in al de kosten. — Deze persoon had zich bij eene oude vrouw voorgedaan als eene gezante des Hemels en haar verkocht vier lombardbriefjes, op welke zij zoo veel zou kunnen verdienen, dat zij er den geheelen winter van zou kunnen leven. Later is echter gebleken dat reeds een lombardbriefje verkocht was en op de anderen slechts f 5 beleend waren. — Voorts heeft de Raad verworpen de voorziening in cassatie tegen een arrest van het Hof in Noordbrabant, waarbij P. van Mook en diens huisvrouw zijn veroordeeld tot eene maand cellulaire gevangenisstraf en f 8 boete, ter zake van moedwillige misleiding.

— Het Prov. Geregtshof in Zuidholland heeft bij arrest van heden vernietigd een vonnis der Regtbank te Dordrecht, waarbij C. Biest, landbouwer te Poortugaal, is vrijgesproken van de aanklagte van ziek vee in de weide te hebben laten loopen, zonder daarvan overwilt kennis te hebben gegeven aan den Burgemeester zijner gemeente. Het Hof heeft hem in hooger beroep veroordeeld tot eene geldboete van f 25, ten behoeve van het fonds van den landbouw.

— In de zitting van den Gemeenteraad van heden is onder anderen benoemd tot hoofdonderwijzer bij eene der armenschoolen alhier de heer J. Straub, thans hoofdonderwijzer aan de openbare gemeenteschool te Poortugaal. — Door Burgemeester en Wethouders is ingediend eene voordragt tot benoeming van een hoofdonderwijzer te Scheveningen. Die voordragt bestaat uit de heeren P. H. Dewald, te Schiedam; J. L. Bolman, te Maarsse, en W. P. Bloemendaal, te Rotterdam, terwijl tevens besloten is in de eerste zitting na acht dagen tot de benoeming over te gaan.

— Men verneemt, dat het aan de ijerige bemoeienissen van het alhier gevestigde spoorweg-comité gelukt is eene schikking tot stand te brengen, waarvan het gevolg is geweest, dat heden onder aanbod van het gevorderde waarborg-kapitaal eene nadere concessie is aangevraagd voor den aanleg en de exploitatie van een spoorweg tusschen Scheveningen, 's Gravenhage en Gouda, onder de uitdrukkelijke verklaring, dat daarbij noch rente-garantie, noch eenigerlei geldelijke ondersteuning van 's Rijks wege wordt verlangd, mits de onderneming slechts de zedelijke ondersteuning der Regering moge genieten.

Rijkscommissie voor Statistiek.
(Zitting van 15 November 1859.)

Tegenwoordig de heeren J. Ackersdijk, voorzitter, J. Wittevaal, S. Vissering, J. M. Ohren, J. T. Buys, J. C. L. A. Nedermeijer van Rosenthal, T. J. Willer, M. M. von Baumhauer, O. W. Stavenisse de Brauw, P. W. Alstorphius, Grevelink, H. van Cappelle, J. Zeeman, H. A. van Dijk, J. L. de Bruyn Kops en W. J. E. Smitsaart.

De heeren Sloet en van Voorthuysen hadden berigt, de zitting niet te kunnen bijwonen.

De notulen van het verhandelde in de vorige zitting werden gelezen en goedgekeurd.

Onder de nieuw ingekomen statistische werken was een exemplaar der statistiek van den handel en scheepvaart des Rijks over 1858. Eene subcommissie, gevormd door de heeren van Voorthuysen, Vissering, Smitsaart, de Bruyn Kops en den Voorzitter, werd uitgenoodigd, deze statistiek opzettelijk te onderzoeken.

De archivaris des Rijks heeft aan de commissie een schrijven gerigt, waarbij hij voorstelt, behoudens nadere goedkeuring van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan haar over te dragen een groot aantal registers van lijf- en losrenten, loopende van de 16de tot de laatste helft der 18de eeuw, alsmede eene verzameling van aantekeningen omtrent finantiëwezen, levensberekeningen enz. afkomstig van W. Kersseboom. Dit verplichtend aanbod leidde tot de opmerking, dat de ruimte, tot berging van archiven beschikbaar, slechts de plaatsing gedooft van stukken, wier belang voor de statistiek niet te betwijfelen is, terwijl de bedoelde registers meer bijzonder dienstig schijnen voor de geschiedenis van het finantiëwezen. Het bezit der andere verzameling werd daaren-

tegen van veel belang gerekend, weshalve besloten is, zich voor de ontvangst daarvan aan te bevelen.

Het laatste verslag van het Nederlandsch Genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen, door het hoofdbestuur welwillend ingezonden, zal worden mededeeld aan de subcommissie voor de geregelijke statistiek en die van het gevangeniswezen.

Door den heer H. J. Bool werd, naar aanleiding van hetgeen nopens een gelijk onderwerp in de vorige zitting is besproken, eene zeer nauwkeurige opgaaf aangeboden van de prijzen der granen op de markt te Oostburg sedert het jaar 1663, door den verdienstelijken secretaris der gemeente, den heer L. Therie, uit officiële bronnen bijeenverzameld. De Voorzitter meende de erkentelijkheid der Vergadering voor die bijdrage te kunnen uitspreken en tevens den wensch, dat meer zulke opgaven, tot oudere tijden opklommende, mogten inkomen omtrent belangrijke graanmarkten in andere deelen des Lands; daardoor zouden den gewis niet onvruchtbare vergelijkingen der graanprijzen in verschillende streken mogelijk worden. Nadat sommige leden het gewigt van dit onderwerp hadden betoogd, werd besloten, de nu ontvangen bijdrage te verzenden naar de subcommissie, die zich met het onderzoek van de tabel der Arnhemse marktprijzen bezig houdt, met uitnodiging, te willen nagaan tot welke gemeentebesturen de Vergadering zich voornamelijk zou moeten wenden ten einde zoo mogelijk een overzicht van den loop der prijzen in de verschillende gedeelten van ons Land te verkrijgen. Wegens den grooten omvang der taak, welke die subcommissie op zich nam, werden de heeren Vissering en Buys verzocht aan haren arbeid deel te nemen.

De heer Vissering heeft de vraag onderzocht, of het raadzaam zoude zijn dat de Rijkscommissie pogingen deed om eenheid te verkrijgen in de lijsten van de hoogstaangelagenen in 's Rijks directe belastingen, verkiesbaar tot leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Hij beschouwde eerst de ongelijkheid in den uiterlijken vorm. De lijsten zijn ingerigt naar een model, destijds door het Departement van Binnenlandsche Zaken aan de collegien van Gedeputeerde Staten aanbevolen; doch niet zonder velerlei afwijking. Eene eerste afwijking bestaat in de voorzeker goed te keuren aanvulling, waardoor nevens de geboorteplaats ook de tegenwoordige woonplaats van elken hoogstaangelagene vermeld wordt; maar die opgave vond nauwelijks op twee lijsten dezelfde plaats. Op enkele lijsten is voor de voornamen geen afzonderlijke kolom behouden. De kolom, bestemd om de dagteekening der naturalisatie van hoogstaangelagenen, waar dit te pas komt, aan te teekenen, wordt in sommige lijsten niet aangetroffen. Eindelijk bestaat er ongelijkheid in de plaatsing van de namen der gemeenten waar de aanslag is geschied en in de wijze van zamentrekken der som van de onderscheidene aanslagen. Van deze verscheidenheden, schoon op zich zelve van geringe betekenis, meende de verslaggever ter wille der volledigheid te moeten melding maken. Met meer ernst verdiende echter eene andere ongelijkheid beschouwd te worden. Er blijkt namelijk bij de collegien van Gedeputeerde Staten een belangrijk verschil te bestaan in de opvatting en toepassing van art. 78, 3de lid, der Grondwet, en art. 74 der kieswet. Dit verschil geldt het cijfer der bevolking, dat tot maatstaf wordt genomen ter berekening van het getal der hoogstaangelagenen, die op de lijsten gebragt moeten worden. In zeven provincien heeft men daarvoor op den duur behouden het cijfer der bevolking, verkregen bij de algemeene volkstelling van 1849; in de vier overige gewesten daarentegen nam men telkens tot maatstaf het cijfer, dat op den laatsten december uit de mededeelingen der gemeentebesturen was verzameld. Het gevolg is geweest, dat in zeven provincien het getal der hoogstaangelagenen sinds 1850 onveranderd bleef, terwijl het in de vier andere, met de vermeerdering der bevolking, grooter werd. Deze ongelijkheid is te merkwaardiger, omdat in den vermelden modelstaat aan het hoofd deze woorden waren geplaatst: «De bevolking der provincie, volgens de laatste gehouden volkstelling bedraagt.... inwoners.» Er is hier aan eene der twee zijden dwaling in de toepassing van wettelijke voorschriften; eene dwaling die voorziening eischt, daar het grondwettige voebodigheid en regten geldt. Is de ééne opvatting juist, dan zijn in sommige provincien personen op de lijsten gebragt, die geen regt hadden op die plaats; is de andere opvatting de ware, dan zijn in andere provincien ingezetenen, die regt hadden op de lijsten voor te komen, in hun regt verkort en is daar misdien de keus van leden der Eerste Kamer binnen te enge grenzen beperkt gebleven. In dit vraagstuk van zuiver staatsrechtelijken aard was, naar den verslaggever voorkwam, de Rijkscommissie niet geroepen zich te mengen, en hij begreep derhalve zich van alle verdere beschouwing dienaangaande te moeten onthouden. Nogtans scheen hem de ontdekking van dit opmerkelijke verschil aanleiding te kunnen geven tot de behandeling eener andere vraag, die onbetwistbaar tot haar gebied behoort, namelijk deze: «Welke waarde mag gehecht worden aan de opgaven omtrent den stand der bevolking, die telken jare door de gemeentebesturen voor de gemeenten worden gedaan, die daaruit voor de provincien worden opgenomen in de provinciale verslagen en die wederom uit deze verslagen in het Statistisch jaarboek worden bijgebragt voor het geheele Rijk? Mag aan deze opgaven een officieel karakter worden toegekend, zóó, dat zij tot grondslag kunnen strekken bij daden van Regering en bestuur, of behoort men alleen het cijfer, door de laatste algemeene volkstelling verkregen, als officiële grondslag aan te nemen?» Voorts nog de subsidiaire vraag: «of, indien die jaarlijkse opgaven tot officiële maatstaf mogen dienen, het cijfer der wettelijke of wel dat der feitelijke bevolking moet worden gevolgd?» Deze vragen behooren tot den kring der verrigtingen van de Rijkscommissie, ze zijn voorzeker van gewigt en, met het oog op de kort aanstaande volkstelling, niet ontijdig. Dat omtrent de beantwoording verschil bestaat bij onze hooge Regeringscollegien blijkt niet alleen uit de gedane mededeelingen nopens de lijsten der hoogstaangelagenen; men heeft het ook kunnen opmerken bij de behandeling der wet van 28 december 1858 (Staatsblad n.º 122). De heer Vissering eindigde met het voorstel, dat een gezet onderzoek dier vragen aan eene bijzondere subcommissie mogt worden opgedragen. De Voorzitter achtte dit gewigtige punt moeijelijk te scheiden van het onderzoek der subcommissie voor de volkstelling en bevolkingregisters; te minder, daar deze in 't bijzonder de vraag overweegt, of niet de onderscheiding tusschen wettelijke en feitelijke bevolking behoort te vervallen. De Vergadering hiernede instemmende besloot het verslag van den heer Vissering te stellen in handen van deze subcommissie; en omtrent de verschillen in den uiterlijken vorm der lijsten van hoogstaangelagenen, als niet van groot gewigt, vooreerst althans geen opzettelijk schrijven aan de Regering te rigten.

De heer van Cappelle deelde mede, dat, blijkens een door hem en den heer Zeeman onderzocht schrijven van den Minister van Oorlog, niet alleen, overeenkomstig het verlangen der commissie, aan de officieren van gezondheid bepaalde voorschriften zijn gegeven aangaande de betekenis der uitdrukkingen *volkomen* en *onvolkomen* gelukte vaccinatie; maar dat bovendien voor de statistiek der vaccinatie bij het leger een nieuwe modelstaat is uitgevaardigd, waardoor die statistiek in vele opzichten zal verbeteren. Op zijn voorstel werd 's Ministers schrijven voor kennisgeving aangenomen.

Nadat onderscheidene der vroeger benoemde subcommissien de Vergadering hadden ingelicht omtrent den stand harer werkzaamheden, was nogmaals het onderwerp der volkstelling aan de orde van behandeling. De Voorzitter gaf in de eerste plaats te kennen, dat de modellen van inventarissen der inschrijvingsbiljetten met de daartoe betrekkelijke voorschriften voor de gemeentebesturen aan de Regering zijn voorgedragen en dat ook het model der grotere inschrijvingsstaten, bestemd voor kazernen, gestichten enz., in gereedheid is gebragt naar de grondslagen, daarvoor in de voorlaatste zitting aangenomen.

Hij bragt daarna ter tafel een door de subcommissie ontworpen model van verzamelstaat, waarop de gegevens, in de inschrijvingsbiljetten verrat, door de zorg der gemeentebesturen zullen worden overgebragt. Het streven der subcommissie is geweest, dit model zóó in te rigten, dat aan de plaatselijke besturen veel zal worden gespaard van de moeite en den omslag, bij de vorige telling onverdonden; en zij mag vertrouwen daarin te zijn geslaagd. Het model is bestemd om de vroeger gebruikte hoofdelijke invullingsregisters, waarover gegronde klagen vernomen zijn, en nog twee andere staten te vervangen. De gemeentebesturen zouden nu slechts éénen staat te bewerken hebben, waarop niet gelijk op de hoofdelijke invullingsregisters — al de namen der getelden, maar eenvoudig de uitkomsten der telling zijn over te brengen. Het eigenaardige van het model bestaat voorts hierin, dat het gebruik van zeer lange lijnen, waardoor de bewerking zoo zeer werd bemoeijelijkt, geheel wordt vermeden, terwijl toch alle bijzonderheden uit de biljetten op één en denzelfden staat kunnen worden aangeteekend. Voorts heeft het model drie kolommen voor aanmerkingen, die ieder tot eene groep van gelijksoortige bijzonderheden betrekking hebben en derhalve niet behoeven te worden overladen; en 's het stuk in dier voege ingerigt, dat de bewerker de noodzakelijke voorschriften ter rigtige invulling steeds voor oogen hebbe. Na langdurig en nauwgezet onderzoek besloot de Vergadering dit model aan den Minister van Binnenlandsche Zaken te doen toekomen.

De Voorzitter vestigde daarna op een ander onderwerp de aandacht. Op congressen en in genootschappen van landbouw, zeide hij, is het meermalen voorgekomen, dat de opgaven betrekkelijk den landbouw moeijelijkheid opleveren wegens het groote verschil der oude, maar nog steeds gebruikelijke landnaten. Met name werd daarover gesproken op het laatste congres te Winschoten, en toen werd verondersteld, dat reeds van Regeringswege eene herleiding der landnaten tot het Nederlandsch bundel en zijne onderdeelen was bezorgd. Een onderzoek heeft nogtans doen kennen, dat dit niet het geval is. Uiterst belangrijk ware, naar den Voorzitter toeschieten, eene poging om al de oude landnaten, in de verschillende gedeelten des Rijks nog gebruikelijk, te verzamelen en hare verhouding tot de Nederlandsche maat aan te wijzen. Wel bestaan er enkele werken, die voor een klein gedeelte in de moeijelijkheid voorzien; doch eene volledige en nauwkeurige herleidingstafel van alle in Nederland nog gebruikelijke landnaten zoude, ook voor statistische nasporingen, eene zeer gevoelige leemte vervullen. Nadat het denkbeeld door de heeren Wtewaall en Ohren met nadruk was ondersteund, zijn de heeren Sloet, Wtewaall, Ohren en van Voorthuysen uitgenoodigd zich met de voorgestelde taak te belasten.

De heer Willer drukte den wensch uit dat de commissie, behalve het onderzoek naar de graanprijzen, later ook hare aandacht mogt kunnen wijden aan de kennis van de prijzen van andere levensmiddelen en van de arbeidsloonen in verschillende tijdperken. Het belang van die onderwerpen werd ten volle erkend; doch men was het met den heer Willer eens, dat eerst later zoude kunnen beproefd worden ook daaromtrent bijzonderheden op te sporen. Daarna werd de zitting gesloten.

ROTTERDAM den 22 November.
Door de Nederlandsche Handel-Maatschappij was aanvraag gedaan om scheepsruimte tot verzending van de volgende hoeveelheden steenkolen: 1º, 3000 ton naar Makassar of Soerabaja; 2º, 1500 ton naar Amboina of Soerabaja; 3º, 1000 ton naar Kema; — welke uiterlijk ultº december geladen moeten zijn; — 4º, 500 ton naar Anjer of Onrust, en 5º, 1000 ton naar Padang, — welke uiterlijk ultº januarij 1860 scheep moeten zijn.

Heden is bekend geworden dat door de Maatschappij zijn bevracht: voor Makassar de schepen Alblasterwaard voor 825 ton tot f 66 per last en Ulysses voor 1000 ton tot f 65 per last. Voor Anjer Zes Gezuisten voor 680 ton tot f 58 per last. Voor Amboina Erasmus voor 750 ton tot f 69 1/2 per last en Allegonda Jacoba mede voor 750 ton tot f 70 per last. Voor Kema Jacob Roggeveen voor 750 ton tot f 75 per last. Voor Padang Zeelandia voor 550 ton tot f 68 per last.

Wij vernemen dat als componist der symphonische compositie (Keizer Karel V) voor gemengd koor en orkest, aan welke door de Maatschappij tot bevordering der toonkunst, ter jongste algemeene vergadering, hoogst eervolle melding is toegekend, zich heeft bekend gemaakt onze tegenwoordige stadgenoot de heer W. F. Thooft.

Men meldt ons, dat het geld voor de concessie van den Noorder- en Zuiderspoorweg gevonden is. Of buitenlandsche dan wel binnenlandsche bankiershuizen of vennootschappen het verstrekken, wordt er niet bijgevoegd. (De Tijd.)

Z. M. heeft vergunning verleend aan E. L. graaf van Bylandt, grootmeester van 's Konings Huis, tijdelijk toegevoegd aan Z. K. H. den Prins van Oranje, tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van St. Stanislaus 1ste kl., en aan W. C. baron van Pallandt tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van St. Anna 3de kl. hun resp. door Z. M. den Keizer aller Russen geschenken.

Bij Zr. Ms. besluit is de benoeming van mr. L. Vos, burgem. van Vries, tot secret. dier gem. met Zr. Ms. goedkeuring bekrachtigd.

Bij Zr. Ms. besluit is benoemd tot regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Arnhem mr. J. J. de Meyier, advocaat aldaar.

Z. M. heeft goedgevonden: 1º, op hun verzoek een eervol ontslag te verlenen aan R. Paling W. als hoogheemr. van het grootwaterschap Woerden (Zuidh.), en aan E. IJ. Botna, dijksgedep. bij de contributie van Oostdongeradeel (Friesland); 2º, te benoemen tot lid in het bestuur van het waterschap voor de Oude Maas (Noordbrab.), C. A. Roemer; in het bestuur van den Sabina-Henricapolder onder de gem. Fijnart (Noordbrabant) tot dijkgr. P. van den Hil, en tot dijkgr. A. van Sprang; tot heemr. in het polderdijk Baarbroeksche dijk en Angerlosche zomerdijken (Gelderland) H. Oldenboom; tot dijkgr. van de uitwaterende sluizen in Kennemerland en West-Friesland (Noordholland) Jhr. D. C. de Dieu Fontein Verschuier van Heilo; tot gezw. bij de vrije polders van St. Maartensdijk (Zeeland) J. Mol; tot dijksgedep. bij de vijf deelen zeedijken contrib. binnendijks (Friesland) Jhr. U. J. van Bynna; tot dijkgr. van de vijf deelen zeedijken contrib. buitendijks (Friesland) J. A. Hilama.

Z. M. heeft goedgevonden: 1º, de heeren A. Sauer Leuringh, K. W. Sykens en mr. E. Dull, wier tijd van aftreding als leden van de directie der maatschappij van landeigenaren en vastbeklemden meijers in de prov. Groningen op 31 dec. 1859 is bepaald, voor die bevestiging op nieuw te benoemen; 2º, ter vervanging van R. H. Dallinga, wiens tijd van aftreding als lid van gemelde directie op 31 dec. 1861 was bepaald, doch die is overleden, te benoemen P. L. Geertsema, landbouwer te Zuidbroek.

Z. M. heeft goedgevonden n.º bij besluit van den 5 december 1851 (Staatsblad n.º 149) ingesteld eere- teeken, tot belooning van eervolle langdurige werkelijke dienst bij de schutterijen, toe te kennen aan: A. F. J.

Hij bragt daarna ter tafel een door de subcommissie ontworpen model van verzamelstaat, waarop de gegevens, in de inschrijvingsbiljetten verrat, door de zorg der gemeentebesturen zullen worden overgebragt. Het streven der subcommissie is geweest, dit model zóó in te rigten, dat aan de plaatselijke besturen veel zal worden gespaard van de moeite en den omslag, bij de vorige telling onverdonden; en zij mag vertrouwen daarin te zijn geslaagd. Het model is bestemd om de vroeger gebruikte hoofdelijke invullingsregisters, waarover gegronde klagen vernomen zijn, en nog twee andere staten te vervangen. De gemeentebesturen zouden nu slechts éénen staat te bewerken hebben, waarop niet gelijk op de hoofdelijke invullingsregisters — al de namen der getelden, maar eenvoudig de uitkomsten der telling zijn over te brengen. Het eigenaardige van het model bestaat voorts hierin, dat het gebruik van zeer lange lijnen, waardoor de bewerking zoo zeer werd bemoeijelijkt, geheel wordt vermeden, terwijl toch alle bijzonderheden uit de biljetten op één en denzelfden staat kunnen worden aangeteekend. Voorts heeft het model drie kolommen voor aanmerkingen, die ieder tot eene groep van gelijksoortige bijzonderheden betrekking hebben en derhalve niet behoeven te worden overladen; en 's het stuk in dier voege ingerigt, dat de bewerker de noodzakelijke voorschriften ter rigtige invulling steeds voor oogen hebbe. Na langdurig en nauwgezet onderzoek besloot de Vergadering dit model aan den Minister van Binnenlandsche Zaken te doen toekomen.

De Voorzitter vestigde daarna op een ander onderwerp de aandacht. Op congressen en in genootschappen van landbouw, zeide hij, is het meermalen voorgekomen, dat de opgaven betrekkelijk den landbouw moeijelijkheid opleveren wegens het groote verschil der oude, maar nog steeds gebruikelijke landnaten. Met name werd daarover gesproken op het laatste congres te Winschoten, en toen werd verondersteld, dat reeds van Regeringswege eene herleiding der landnaten tot het Nederlandsch bundel en zijne onderdeelen was bezorgd. Een onderzoek heeft nogtans doen kennen, dat dit niet het geval is. Uiterst belangrijk ware, naar den Voorzitter toeschieten, eene poging om al de oude landnaten, in de verschillende gedeelten des Rijks nog gebruikelijk, te verzamelen en hare verhouding tot de Nederlandsche maat aan te wijzen. Wel bestaan er enkele werken, die voor een klein gedeelte in de moeijelijkheid voorzien; doch eene volledige en nauwkeurige herleidingstafel van alle in Nederland nog gebruikelijke landnaten zoude, ook voor statistische nasporingen, eene zeer gevoelige leemte vervullen. Nadat het denkbeeld door de heeren Wtewaall en Ohren met nadruk was ondersteund, zijn de heeren Sloet, Wtewaall, Ohren en van Voorthuysen uitgenoodigd zich met de voorgestelde taak te belasten.

De heer Willer drukte den wensch uit dat de commissie, behalve het onderzoek naar de graanprijzen, later ook hare aandacht mogt kunnen wijden aan de kennis van de prijzen van andere levensmiddelen en van de arbeidsloonen in verschillende tijdperken. Het belang van die onderwerpen werd ten volle erkend; doch men was het met den heer Willer eens, dat eerst later zoude kunnen beproefd worden ook daaromtrent bijzonderheden op te sporen. Daarna werd de zitting gesloten.

ROTTERDAM den 22 November.
Door de Nederlandsche Handel-Maatschappij was aanvraag gedaan om scheepsruimte tot verzending van de volgende hoeveelheden steenkolen: 1º, 3000 ton naar Makassar of Soerabaja; 2º, 1500 ton naar Amboina of Soerabaja; 3º, 1000 ton naar Kema; — welke uiterlijk ultº december geladen moeten zijn; — 4º, 500 ton naar Anjer of Onrust, en 5º, 1000 ton naar Padang, — welke uiterlijk ultº januarij 1860 scheep moeten zijn.

Heden is bekend geworden dat door de Maatschappij zijn bevracht: voor Makassar de schepen Alblasterwaard voor 825 ton tot f 66 per last en Ulysses voor 1000 ton tot f 65 per last. Voor Anjer Zes Gezuisten voor 680 ton tot f 58 per last. Voor Amboina Erasmus voor 750 ton tot f 69 1/2 per last en Allegonda Jacoba mede voor 750 ton tot f 70 per last. Voor Kema Jacob Roggeveen voor 750 ton tot f 75 per last. Voor Padang Zeelandia voor 550 ton tot f 68 per last.

Wij vernemen dat als componist der symphonische compositie (Keizer Karel V) voor gemengd koor en orkest, aan welke door de Maatschappij tot bevordering der toonkunst, ter jongste algemeene vergadering, hoogst eervolle melding is toegekend, zich heeft bekend gemaakt onze tegenwoordige stadgenoot de heer W. F. Thooft.

Men meldt ons, dat het geld voor de concessie van den Noorder- en Zuiderspoorweg gevonden is. Of buitenlandsche dan wel binnenlandsche bankiershuizen of vennootschappen het verstrekken, wordt er niet bijgevoegd. (De Tijd.)

Z. M. heeft vergunning verleend aan E. L. graaf van Bylandt, grootmeester van 's Konings Huis, tijdelijk toegevoegd aan Z. K. H. den Prins van Oranje, tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van St. Stanislaus 1ste kl., en aan W. C. baron van Pallandt tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van St. Anna 3de kl. hun resp. door Z. M. den Keizer aller Russen geschenken.

Bij Zr. Ms. besluit is de benoeming van mr. L. Vos, burgem. van Vries, tot secret. dier gem. met Zr. Ms. goedkeuring bekrachtigd.

Bij Zr. Ms. besluit is benoemd tot regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Arnhem mr. J. J. de Meyier, advocaat aldaar.

Z. M. heeft goedgevonden: 1º, op hun verzoek een eervol ontslag te verlenen aan R. Paling W. als hoogheemr. van het grootwaterschap Woerden (Zuidh.), en aan E. IJ. Botna, dijksgedep. bij de contributie van Oostdongeradeel (Friesland); 2º, te benoemen tot lid in het bestuur van het waterschap voor de Oude Maas (Noordbrab.), C. A. Roemer; in het bestuur van den Sabina-Henricapolder onder de gem. Fijnart (Noordbrabant) tot dijkgr. P. van den Hil, en tot dijkgr. A. van Sprang; tot heemr. in het polderdijk Baarbroeksche dijk en Angerlosche zomerdijken (Gelderland) H. Oldenboom; tot dijkgr. van de uitwaterende sluizen in Kennemerland en West-Friesland (Noordholland) Jhr. D. C. de Dieu Fontein Verschuier van Heilo; tot gezw. bij de vrije polders van St. Maartensdijk (Zeeland) J. Mol; tot dijksgedep. bij de vijf deelen zeedijken contrib. b

Arkesteyn, voorn. 1ste luit., en L. J. B. van Heyst, offic. van gez. 2de kl. te 's Hertogenbosch; C. P. G. Cox, 2den luit. te Tilburg; J. A. van den Ouweland, 1sten luit., en P. C. Colthoff, 2den luit. te Oosterhout; C. Thelen, tamboer te 's Hertogenbosch; M. J. Nelissen, tamboer te Eindhoven; D. Croese, adjud.-onderoffic., en J. Sparnaay, tamboer te Zutphen; D. Tobias, majoor, W. Ebeling, kapitt., J. A. van Nie en H. van Cittert, serg.-maj., R. Wunder, P. A. Clement, H. Blokhuis, H. F. Jaquemot, J. J. Born, A. Burger, H. Weinholt, G. Eijders, J. Brouwer en J. G. Vrengoor, serg.; C. de Klerk, korp., J. W. Kleine, muzikant, P. Berkeveld, en L. T. Schappert, hoornblazers, en J. C. Hoek, schutter, allen te Amsterdam; J. J. van Dalen, muzik., te Haarlem; G. Reek Az., serg.-maj., te Hoorn; A. Smabers, J. H. H. Schilling en M. A. Wigtman, muzik., te Alkmaar; A. F. de Brugghe, voorn. 1sten luit., en J. E. Burger, adjud.-onderoffic.-titul., te Vlissingen; J. F. H. Welter, serg.-maj., te Zierikzee; J. Everaars, serg., te Utrecht; L. van der Werf en F. B. Vinken, muzik., te Leeuwarden; H. C. van der Veen, maj., met den personen rang van luit.-kolonel, kommand., te Kampen; C. J. Huybroek, serg.-maj., J. Groenenberg en J. van Gaalen, serg., en C. van Kleef, tamboer, allen te Kampen; D. F. L. de Cocq van Nereynen, serg., en A. van der Sluis, muzik., te Zwolle; D. B. Wickenhagen, D. Krook, J. Pické, J. F. H. Schultze en C. M. Muller, muzik., en R. Dijkers, tamboer, allen te Groningen, en A. Oding, serg., te Meppel.

Bij Zr. Ms. besluit is: 10. bij de volgende schutterijen eervol ontslag verleend: te Enschedé, aan A. W. Storm van 's Gravesande, als kapit.-kommand.; te 's Gravenhage, aan J. S. van Burman baron Rengers, als 2de luit.; te Amsterdam, aan jhr. A. W. C. Röell, als 1ste luit.; te Haarlem, aan J. H. Quarles van Ufford, als 1ste luit., en te Amersfoort, aan A. F. Jansen, als 2de luit.; — 20. bij hetzelfde besluit heeft Z. M. bij de volgende schutterijen benoemd: te Arnhem, tot 1sten luit. N. S. T. A. van Meurs, thans 2de luit., tot 2de luit.-effectief, S. Heerts Binkes, thans 2den luit., te 's Gravenhage, tot 2den luit. mr. J. B. van Ossenbruggen, thans schutter; te Haarlem, tot 1sten luit. mr. H. Enschedé, thans 2den luit., en tot 2den luit.-effectief mr. R. Koopmans, thans 2de luit. te 's Gravenhage, en te Amersfoort, tot 2den luit. M. J. van Essen, thans serg.-majoor.

Bij Zr. Ms. besluit is benoemd tot lid van het hoog militair gerechtshof, mr. J. H. Telders, thans auditur-militair in het prov. kommandement van Noordbrabant.

Z. M. heeft goedgevonden: den 1sten luit. der kavalierie, jhr. J. B. A. Dibbets, thans op non-activiteit, op zijne aanvraag, ter zake van lichaamsgebreken, op pensioen te stellen en het bedrag daarvan te bepalen op f 900.

De Minister van Marine heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat in de Moker, aan den noord en bakewal, een wrak van een jalkschip aanwezig is, waarvan het achterschip met laag water 12 palmen boven het water zichtbaar, en het overige gedeelte in de diepte is weggezonden, in peiling: de aldaar liggende zwarte ton Z. O., de toren van Paessens zuid, en de toren Schiermonnikoog oost, per miswijzend kompas; dat tot verkenning en ter voorkoming van ongelukken op hetzelfde is geplaatst een lange spar met eene plank, waarop het woord wrak staat uitgedrukt.

De Minister van Marine heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat de in het begin dezer maand weggeslagen westelijke bakenton van den Banjaard wederom is geplaatst.

Gisteren avond is door den algemeenen kerkeraad der Nederd. Hervormde gemeente te Amsterdam het volgende drietal van predikanten geformeerd: dd. J. Hooykaas Herderschee, te Nijmegen; J. J. L. ten Kate, te Middelburg, en A. van Toorenbergen, te Purmerend, en daaruit beroepen ds. J. J. L. ten Kate, te Middelburg.

Bij de op heden te Dordrecht plaats gehad hebbende herstemming tusschen de heeren A. Stoop en D. Schotman, is eerstgenoemde gekozen tot lid van de Kamer van koophandel en fabrieken aldaar.

Scheepstijdingen.		
Brouwersh. Aang. 22 nov. <i>Susanna</i> , Vonck, Batavia	Texel (Z.) Aangek. 21 nov. <i>Cornelia Henriette</i> , v. d. Mey, Batavia	Aangek.
Mellevoet. (Z.W.) Aang. 22 nov. <i>Riga</i> , Freetow, Baltimore	<i>Diana</i> (st.), London	
<i>Kurkhandel</i> , den Breems, Villanova	<i>Graaf v. Rechteren</i> (st.), Hull	
<i>Bellamy</i> , van Driesten, Nantes	<i>Twoe Gezusters</i> , de Jong, Yarmouth	
<i>Friso</i> , Duintjer, Cardiff	<i>Jacobine</i> , Bruhn, Thisted	
<i>Marianne</i> , Vlas, dito	Nieuwe Diep Zeilk. 21 nov. <i>Vrede</i> , v. d. Plas, Batavia	
<i>Gouw</i> , Elsevier, Specht	<i>Anna Maria Henriette</i> , Suriname	
<i>Grijp</i> , Kust v. Guinea	Vile Aangek. 19 nov. <i>Delphin</i> , Bremer, Riga	
<i>Père Gregand</i> , Perroud, Redon	<i>Licence</i> , Niejahr, dito	
<i>Jannetje</i> , Lupeke, Batavia	Vere Vertr. 20 nov. <i>Johannes</i> , v. Eyk, (v. Middelb.) Newc.	
<i>Per Pfeil</i> , Lemcke, Gothenburg	<i>Mayflower</i> , Richmond, (v. dito) dito	
<i>Holyrood</i> (st.), Leith	Vlissingen Aang. 19 nov. <i>Carolina Visin</i> , Florio, Havanna	
<i>Therese</i> (st.), Grangem. (ligt voor de sluis)	<i>Florio</i> , Havanna	
<i>Georg Carl</i> , Ziesmer, Zierikzee (per Union)	Bridgewater Aang. 19 nov. <i>Irene</i> , Alsop, Rott.	
<i>Hester Adriana</i> , Strang, v. Hees, Cardiff	Portland Gepass. 18 nov. <i>Mart. Adriana</i> , v. t. Hoff, Amst. n. Napels	
<i>Seth Sprague</i> , Gillespie, Brouwershaven	Cowes Vertr. 19 nov. <i>Petra</i> , Crowell, (v. Bat.) Hamburg	
<i>Patras</i> (st.), London	Wight Gepasseerd 19 nov. <i>Argo</i> , Liefjijn, Stettin n. Bordeaux	
<i>De schoener op strand bij Goere</i> , gisteren gemeld, is: <i>Crescendo</i> , Vos, v. Riga, welke zonder assistentie is vlot gekomen.	Deal Gepass. 21 nov. <i>Minden</i> , Bell, Odessa n. Amst.	
Brielle (Z.) Aangek. 22 nov. <i>Norfolk</i> (st.), Goole	Londen Uitgekl. 19 nov. <i>Beurs v. Gron.</i> , Puister, Newc. en Sevilla	
<i>Sophia</i> , v. Laten, Pernau	Gravesend Aang. 19 nov. <i>Hillechiene</i> , Fijn, Helsingborg	
<i>Zaanstroom</i> , Visser, Redon	Alloa Aangekomen 18 nov. <i>Helena</i> , Wachter, Schiedam	
<i>Hanover</i> (st.), London	Leith Aangek. 19 nov. <i>Fairy</i> , Ford, Rott.	
<i>Batavier</i> (st.), dito	<i>Rosa</i> , Besford, dito	
<i>Carl August</i> , Tornquist, Cammin		
Maassluis (Z.Z.W.) 23 nov. Niets gepasseerd.		

Men verneemt dat de heer A. van Lakerveld, architect der 1ste klasse bij 's Lands openbare werken in Indië, met verlof hier te Lande, tijdelijk bij de Koninklijke Akademie te Delft is aangesteld, om onderwijs te geven in de Oostersche bouw-construction en materialen.

Naar men verneemt is de kapitein J. P. W. van Cattenburch, van den staf der artillerie, belast met de inspectie der buskruid-fabricatie aan de artillerie-stapel- en constructie-magazijnen, in zijn rang overgeplaatst naar de nieuw opgerichte pyrotechnische school te Delft.

Naar men verneemt is bij Koninklijk besluit bevolen dat de officieren en onderofficieren, uitmakende de rijksschool, en tot dusverre gedetacheerd bij het 2de reg. dragonders, in bezetting te Haarlem, van daar naar Venlo zullen worden verplaatst.

Van het Nieuwe Diep schrijft men gisteren: Zondag morgen heeft de vice-admiraal Bijl de Vroe Zr. Ms. fregat met stoomvermogen Vice-Admiraal van Wassenaer, komm. R. van Vos, geinspecteerd. Heden maandag ochtend is het fregat met zeer gunstige gelegenheid statig in zee gestoomd. — Jammer, dat er op de hoogte van den vuurtoren een gebrek aan de machine ontstond, waardoor men genoodzaakt was terug te keeren en op de reede ten anker te gaan.

In eene dezer dagen gehouden zitting van den Gemeenteraad van Zierikzee is behandeld het rapport der commissie belast geweest met het onderzoek van een adres van vijf Raadsleden, tot opebruiging van handel en scheepvaart in die gemeente, door het daarstellen van een dok, en werd conform het voorstel van Burgemeester en Wethouders besloten dat, in aanmerking nemende de vooruitzichten der groote vaart en de omstandigheden des tijds, niet kan gedacht worden aan de daarstelling van een dok in die gemeente, doch aan Burgemeester en Wethouders het onderzoek opgedragen naar de kosten, de bezwaren, de voor- en nadeelen, verbonden aan het stellen eener keersluis in de Oude Haven, ten einde daarin zich ziedende water bevinde.

Ons wordt het volgende ter plaatsing toegezonden: Door den Gemeenteraad van Fijnaart en Heyningen is in zijne vergadering van den 15. 11. tot lid der plaatselijke schoolcommissie benoemd de heer H. G. Hartman Jz., secretaris aldaar, terwijl dezelfde persoon, in dezelfde vergadering, bij meerderheid van stemmen werd verkozen tot voorzitter van het burgerlijk arm-bestuur.

Aan dien zelfden Raad is onlangs een adres ingediend van een der notabele ingezetenen, om de geneeskundige dienst der armen uitsluitend aan een med. doctor toe te vertrouwen. Wij zien met belangstelling de beslissing van den Raad te gemoet, omdat er bij sommige besturen altijd nog twijfel bestaat, of art. 5 van het Koninklijk besluit van 2 april 1829, n. 42, zoodanig moet worden opgevat, dat de heelmeeesters ten platte lande zijn uitgesloten van de armen-praktijk, waar geene omstandigheden zulks vorderen. Ons bedunkens, bestaat daaromtrent geen twijfel, niet alleen met het oog op genoemd artikel, maar ook met inachtname van art. 6 der instructie voor gemelde heelmeeesters.

De 11. donderdag te Breda gehouden paarden-vee- en linneemarkt werd vrij druk bezocht; de handel was levendig en bijzonder in biggen, die even als vroeger in grooten getale waren aangevoerd en tegen hooge prijzen vrij wel gewild waren.

11. vrijdag is te 's Hertogenbosch aanbesteed: 10. het driejarig onderhoud der defensieve inundatiesluizen te Woudrichem en aan de Bakkerskil, ingaande met 1 januarij 1860. aangenomen door den heer Y. Kontie te Woudrichem, voor f 1587. En 20. de opmaking van verzakte gedeelten van de bezinging in het steurgat, over eene lengte van ongeveer 300 el, in de strekking der kribwerken langs den linker-oever der Nieuwe Merwede, onder de gemeente Werkendam, aangenomen door den heer C. Bot te Slidrecht, voor f 8789.

11. donderdag avond was een brandbrief gelegd ten huize van mej. de wed. J. Vernunt, te Dinteloord woonachtig, waar de justitie kennis van kreeg. Zij was op hare hoede en in stede van de geëischte som van f 2000, in klinkende specie, aan de schuur te leggen, werd een geldzak met grind zoo geplaatst, dat bij de minste aanraking van den geldzak eene flesch, aan een koord bevestigd, in de schuur moes, omvallen, waar de brigadier en een marechaussee uit Steenbergse zich verborgen hielden. Dit gelukte vol-

komen en zij kregen den dader, C. van Bembem, verwarsbaas, te Dinteloord woonachtig, vrijdag avond in handen, nadat hij in een der belendende vijvers was gesprongen.

Bij de aanbesteding van een huis van bewaring en eijerswoning te Ommen, was de minste inschrijver H. Meijer, van Wierden, voor de som van f 7874.

De 1ste luitenant P. van Hille, van het 6de regement infanterie, is in zijnen rang en ancienniteit overgeplaatst bij het instructie-bataillon te Kampen.

Als een bewijs hoe nuttig het is dat de marktegronden worden verdeeld of verkocht, dient, dat voor omstreeks 40 jaren, bij eene destijds gehouden veiling, eenige scharen (aandeelen) in de Rozegaardemarkte niet meer dan f 25 konden opbrengen. De verkoopprijs dezer markte zal naar alle waarschijnlijkheid zoo hoog loopen, dat men thans voor een aandeel f 3000 kan bekomen.

Volgens bericht is de vreemdeling, die nabij Harderwijk is verdronken, iemand uit Veenhuizen, tegen wien een bevel van gevangenneming was uitgevaardigd.

De te Leeuwarden ter dood veroordeelde Y. B. de Graaf heeft zich tegen het over hem uitgesproken vonnis in cassatie voorzien.

11. donderdag is aan de Lemmer door het bestuur van den Veenpolder van Echten aanbesteed: 10. het stichten van een gebouw tot plaatsing van een stoomvrijzel-werktuig, tot uitmaling van gemelden Veenpolder; 20. het leveren en opstellen van het stoomvrijzel-werktuig. Van het werk, onder n. 1 vermeld, is aannemer geworden de heer K. van Tongeren te Heerenveen, voor de som van f 25,000, en van dat onder n. 2, de heeren Harmens en Penning te Harlingen, voor de som van f 16,480.

De persoon van O. Odolphi, die in het begin dezer maand te Leeuwarden werd binnengebragt, onder vermoeden zijne woning, onder Harlingen, in brand te hebben gestoken, is tot bekentenis zijner misdaad gekomen.

11. woensdag avond hadden te Harlingen een paar matrozen, die de flesch goed schenen aangesproken te hebben, de vermetele aardigheid om elken voorbijganger onverhoeds een pak slagen te geven. Al spoedig werd de hulp ingeroepen van een nabijwonenden politie-beambte W. Westra. Ook dezen vlogen de beide woestelingen naar de keel, zoodra ze hem zagen; hierop volgde eene worsteling, welke eindigde met arrestatie der beide matrozen, maar die ook onmiddellijk den dood van gezegden politiedienaar ten gevolge had.

Dezer dagen heeft mr. J. Geertsema Wychel van Schildwolde, bij het Schildmeer eenehop (Upupa Epops L.) geschooten en welwillend aan het akademisch museum te Groningen aangeboden. Men weet dat deze vogel veel meer in zuidelijk dan in noordelijk Europa voorkomt, en in ons Vaderland zeldzaam is. Hij is een trekvogel en voedt zich met insecten, vooral met hunne maskers of larven. Zijn ver klinkend geluid bestaat uit het twee tot vier malen herhalen van de syllabe: hoop; van daar zou zijn naam ontleend zijn. De Fransche naam is la huppe, de Engelsche the hoopoe, de Deutsche der wiedehopf.

Ten gevolge bevel van voorloopige aanhouding, 11. donderdag door den regter-commissaris in het arrondissement Winschoten verleend, is in het huis van arrest te Winschoten overgebragt A. Klungel, dienstmeid te Midwolda, als verdacht van zich te hebben schuldig gemaakt aan kindermoord. Het bedoeld bevel werd verleend, nadat de regter-commissaris, vergezeld van den substituit-officier van justitie, in loco onderzoek had gedaan en informatie ingewonnen. De daderesse heeft het bedoelde feit reeds bekend.

De reeds zoo vele jaren hangende zaak van de grensregeling van den Dollard, tusschen ons Land en Hannover, is thans weder opgevat. Namens Nederland hebben de hoofd-ingenieur Brunings en namens Hannover de directeur van den waterstaat Luttermann, dezer dagen daarover met elkander geconferceerd.

In een Keulsch blad leest men omtrent het werk van eene Nederlandsche schilderes, te Kleef woonachtig, jonkv. A. van Sandick, het navolgende: „Onder de tot heden door onzen Kunstverein voor de verloting aangekochte schilderijen, die in den regel goed zijn gekozen, meenen wij met bijzonderen lof te mogen gewagen van een landschap bij avond, geschilderd door eene dilettante, mej. Anna van Sandick, te Kleef. De compositie en het koloriet zijn beide

poëtisch schoon; de heilige stilte des avonds ademt ons van het doek tegen. De teekening getuigt van fijn gevoel; de behandeling der details, lucht, boomen, water enz. van een vast penseel; daarenboven is alles in echt artistieke harmonie. In één woord: het is een schoon landschap en wij wenschen den Verein geluk met den aankoop.”

Correspondentie.

Met den steller van eene uitvoerige missive, — de goede ontvangst van welke wij hem bij deze berichten — zijn wij het volkomen eens dat het ligtzinnig eedzweren en misbruiken van Gods naam, in talrijke tooneelstukken, opera's enz. voorkomende, hoogst ergerlijk is en gewis een zeer schadelijken invloed kan uitoefenen. In vele stukken van dien aard zou zoodanig misbruik nogtans ligtelijk te vermijden zijn, zonder dat het verband daardoor leed, weshalve het aan vertalers van buitenlandsche tooneel-producten bij de bewerking daarvan, aan de directie bij de keuze, en aan de vertooners bij de uitvoering, niet dringend genoeg aanbevolen kan worden zoodanig billijke ergernis te vermijden.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 22 November.

OVERLEDEN: A. Suermont, 2 j. — J. van Kalken, jd., 24 j. — E. Zeltnerich, jd., 95 j. — J. Baten, man van W. Oorschot, 39 j. — G. Kwakernaat, man van J. Voerman, 50 j. — M. van Berkel, 1 j. — D. H. Maas, jm., 16 j. — A. van Oudersteeg, 1 j. — T. Boer, wed. T. Pak, 85 j. — G. van Rijn, 3 m. — A. J. Litau, 1 m. — B. Bekker, d., 2 j. — A. C. de Vlaam, d., 1 j. — N. D. van Duyl, man van J. van der Vis, 41 j. — C. R. Ronde, d., 4 m. — J. Corton, 1 j.

BEVALLEN: J. E. Horree, geb. Vermeulen, levenl. z. — M. Remkes, geb. Koot, z. — T. Kriek, geb. Frisch, z. — C. M. Bruns, geb. Fontein, d. — E. de Ruiter, geb. Breur, z. — J. de Haay, geb. van Vliet, z. — J. C. Meijer, geb. Basters, d. — J. Venniks, geb. Kemps, d. — J. M. de Boeck, geb. Pechtold, d. — E. Voort-huyzen, geb. Bartijn, d. — J. S. M. van der Wolff, geb. Felman, d. — J. T. Fake, geb. van Klaveren, z. — C. Klok, geb. Oostdijk, d.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPINGEN.

van de volgende Schepen en Aandeelen, te Rotterdam, Dingsdag 22 November:

Het Ned. Barkschip DUYVELAND. Om f 23,600 verk. Het Ned. Barkschip KOOPHANDEL. Om f 19,850 verk. 2/64 Aandeelen in het Barkschip ANTHONIA GRETRAUDA. Om f 1000 per 1/64 Aandeel opgehouden. 1/32 Aandeel in genoemd Schip. Om f 1500 opgeh.

Cargalistjen.

Rotterdam.

BATAVIA, Susanna, E. Vonck. — 674 pic. Gom Damar en 1500 pic. Tin, N. H. M.

BATAVIA, Jannetje, A. Lupeke Jr. — 840 pic. Tin en 532 pic. koperen Duiten, N. H. M.

NEW-YORK, de Waarden, G. Agtien. — 241 v. Harst, 25 v. Potasch en 501 k. Extract, Gebr. Nottebohm; 114 z. gedr. Appelen, G. Wachter en Zn.; 3 v. Meel en gedr. Appelen, G. W. Koning Jr.; 50 k. Extract en 50 v. Potasch, Merrem en Co.; 12 k. Tabak, Wambarsie en Zn.; 6 k. Wijn, F. A. Voigt en Co.; 1 k. Koopm., A. Ellerman; 16 tiersj. Honig, 126 v. Potasch, 53 k. en 25 v. Koopmans., 4 v. Koper, 150 v. Harst en 3840 st. Duigen, Order. — Voor Amst.: 72 tiersj. Honig, Roesch en Co.; 1 k. Koopmans., Cramerus en Co.

GRANGEMOUTH, Renske Hooites, D. H. Donema. — 128 ton Steenkolen, P. A. van Es en Co.

BREMEN, Catharina, G. H. Koops. — 706 stuk. Blauwhout, Boudier en Co.; 1045 z. Rijstmeel, Order.

RIGA, Margaretha, J. A. de Groot. — 6 pak Hennep, C. Hemmann en Co.; 4 collis Wol, C. J. Bosman; 115 tonnetj. Zaad, 3 bond. Torsch, 1 p. Hennep en 4 collis Wol, Order.

KONINGSBERGEN, Alida, J. J. Valomstra. — 41 1/2 l. Rogge en 85 Matten, Suermont en Wagner.

ODENSEE, Jantina Gezina, H. H. de Haan. — 1012 t. Rogge en 100 Matten, Order.

Amsterdam.

BILBAO, Victoria, de Haan. — 1 lad. Kastanjes, Order.

RIGA, Misof ka, Baade. — 1 l. Lijnzaad, L. Hoyack en Co.

DANTZIG, Jacob Jr., Bakker. — 72 last Pr. Tarwe, C. J. van Rossem en Co.

DANTZIG, Flora, Zielcke. — 1 lading Rogge, Order.

DANTZIG, Nieuwendam, de Jonge. — 38 sch. Tarwe, Ord.

AALBORG, Marianne, Tieman. — 1205 t. Raapzaad, A. Prins.

BONGZYL, Valetta, Ducher. — 1 lad. Raapzaad, Order.

Vertr.	Vertrokken.	Aangek.	Aangek.
15 nov. <i>Zuerver</i> , Schut, Triest	19 <i>South Esk</i> , Vasey, Schiedam	19 nov. <i>Margaretha</i> , Klöforn, Amst.	17 <i>Heilina</i> , Panjer, Koningsb. n. Rott.
Uitgeklard. 16 <i>Niord</i> , Lund, Rott.	Sunderland Aang. 19 nov. <i>Echo</i> , Mordey, Rott.	20 <i>Twee Gebroeders</i> , Slankenberg, Brussel	18 <i>Jantje</i> , Smit, Porto Alegre
St. Malo Aangekomen 14 nov. <i>Hermanus</i> , Hesse, Rotterdam	20 <i>Léontine Emma</i> , dito	Cuxhaven Vertr. 20 nov. <i>Jantje</i> , Smit, Porto Alegre	<i>Geertuida Femina</i> , Bakker, Livorno
Rouaan Aangek. 17 nov. <i>Sirène</i> , Louet Jr., Rotterdam	Shields Aangek. 18 nov. <i>Ossena</i> , Dyer, Rott.	Burg (Fehmern) Aang. 14 nov. <i>Jörgen Olsen</i> , Nielsen, Amst.	<i>Barbara Jonker</i> , Oltmans, Leer
Liverpool Aangek. 20 nov. <i>Jantje Meijer</i> , de Jonge, Demerary	20 <i>Janna Adriana</i> , Franken, Bremen	Pillau Vertr. 18 nov. <i>Avontuur</i> , Spanjer, Buxtehude	Bolderaa Vertr. 16 nov. <i>Hemmo Hylico</i> , Waker, Elsenour
<i>de Jonge</i> , Demerary	<i>Burger</i> , Bartelse, Maassluis	Stockholm Aangek. 14 nov. <i>Jacoba Margar.</i> , Kampen, Stettin	<i>Triton</i> , Nagel, dito
<i>Mina</i> , Hoff, Rotterdam	<i>Seaflower</i> , Bensley, Rott.	Gothenburg Aang. 14 nov. <i>Herstelling</i> , Bos-singa, London	<i>Gothenburg</i> Aang. 14 nov. <i>Herstelling</i> , Bos-singa, London
<i>Coert Cornelis</i> , Klontje, Harlingen	<i>Welcome</i> , Gall, dito		
<i>In lading.</i> 18 nov. <i>N. R. Gazfabriek</i> , de Goede, Rott.	<i>Isabella</i> , Bastard, Dordt		
<i>Bernardus</i> , Mink, Athene en Smirna	Vertrokken. 18 <i>N. R. Gazfabriek</i> , de Goede, Rott.		
Milford Binneng. 18 nov. <i>Elbe Packet</i> , Batt, Liverpool n. Dordt	19 <i>Scipio</i> , Lovell, dito		
19 <i>Eleanor</i> , Woods, dito n. dito	Newcastle Uitgekl. 19 nov. <i>Alberdina</i> , Deddes, Barcelona		
Cardiff Aang. 18 nov. <i>Gerardus Jacobus</i> , Kilian, Rott.	<i>Hendrika</i> , Waterborg, Delfshaven		
Bridgewater Aang. 19 nov. <i>Irene</i> , Alsop, Rott.	<i>Jacoba</i> , Schultz, Rott.		
Portland Gepass. 18 nov. <i>Mart. Adriana</i> , v. t. Hoff, Amst. n. Napels	<i>Gesina Jantina</i> , de Jonge, Amst.		
Cowes Vertr. 19 nov. <i>Petra</i> , Crowell, (v. Bat.) Hamburg	<i>In lading.</i> 18 nov. <i>N. R. Gazfabriek</i> , de Goede, Rott.		
Wight Gepasseerd 19 nov. <i>Argo</i> , Liefjijn, Stettin n. Bordeaux	Glasgow In lading 16 nov. <i>Prins v. Orange</i> (s), Schiedges, Soerabaja		
<i>Eendragt</i> , de Boer, ...	<i>Henriette & Alida</i> , de Vries, Buen-Ayres		
Deal Gepass. 21 nov. <i>Minden</i> , Bell, Odessa n. Amst.	<i>Zeemeeuw</i> , Bontekoe, Malta		
Londen Uitgekl. 19 nov. <i>Beurs v. Gron.</i> , Puister, Newc. en Sevilla	Greenock In lading 16 nov. <i>Equator</i> , Nieuwenhuis, Suriname		
Gravesend Aang. 19 nov. <i>Hillechiene</i> , Fijn, Helsingborg	Dundee Vertr. 19 nov. <i>Afina</i> , Goosens, Zwolle		
<i>20 Actif</i> , Mohn, St. Pet.	Kirkaldy Aangek. 18 nov. <i>Jacob Sjines</i> , Schut, St. Petersburg		
Hartlepool Aangek. 18 nov. <i>Fairy</i> , Ford, Rott.	Alloa Aangekomen 18 nov. <i>Helena</i> , Wachter, Schiedam		
19 <i>Rosa</i> , Besford, dito	Leith Aangek. 19 nov. <i>Emanuel</i> , Drewes, Rotterdam		

Gepaald:

26 sept., op 31° 24' ZB. en 36° 5' OL., *Gabalva*, v. Mauritius n. Amsterdam.

31 oct., op 26° 40' NB. en 34° 4' WL., *Acadia*, G. Greefkes, v. Batavia n. Amsterdam.

1 nov., op 29° 55' NB. en 16° 20' WL., de Hamburgher bark *Meteor*, Adam, van Batavia naar Cowes.

4 nov., op 30° 44' NB. en 36° 33' WL., *Cornelis Gips*, M. van Rijn van Alkemade, v. Batavia n. Dordrecht (100 d. reis).

Door kapit. E. Vonck v. Batavia te Brouwershaven binnen:

20 sept., op 29° 5' ZB. en 11° 25' OL., het Engschip *Floortempe*, van Corintabaai naar Londen.

26 sept., op 21° 5' ZB. en 0° 24' OL., Engschip *Elizabeth Atkinson*, v. Manilla n. Londen.

16 oct., op 6° 43' NB. en 21° 59' WL., Noordsch schip *Floke*, van Lissabon naar Rio-Grande, en Eng. *Oliver Cromwell*, van Singapore.

20 oct., op 11° 44' NB. en 25° 31' WL., schip *Radiant*, van Amerika naar Calcutta.

—

21 nov. De wind te Falmouth Z. O. en te Deal Z. ten W.

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 23 nov.: 1ste getijde 2 ure 11 min.; 2de get. 2 ure 35 min.

Arnhem. Waterhoogte 20 nov. 1.31 el, en 21 nov. 1.25 el.

Keulen. Rijnhoogte 21 nov. 6 v. 8 1/2 d. Rijnal.

